

ISTORIE ȘI PICTURĂ – CA UNITATE DE MĂSURĂ

O galerie a personalităților care-și leagă numele de înfăptuirea Marii Uniri, într-un orizont al artei plastice, este cât se poate de binevenită.

Un astfel de exercițiu și-a asumat pictorița Maria Mera, într-un proiect gestionat de un artizant al multor inițiative laudabile, Ilarie Gh. Opriș, într-o calitate care excede vreunor atribuții instituționale, cât vine dintr-o chemare lăuntrică ce vine dintr-un entuziasm al respectului față de istoria neamului, față de cultura națională.

De această dată, au fost puse în ecuație datele biografice ale unor personalități exemplare ale istoriei naționale, de la regele Ferdinand I și regina Maria la Ion I.C. Brătianu și Alexandru Vaida Voevod, de la Iuliu Maniu, la primul patriarh al României, Elie Miron Cristea. Aceștia li se adaugă câteva dintre personalitățile mureșene, contribuitori de marcă la scrierea istoriei naționale, între care Vasile Duma, Augustin Chețan, Ariton M. Popa, Ion Harția, Emil Dandea, Ieronim Puia, Eugen Nicoară, Vasile Netea etc., personalități mai mult sau mai puțin cunoscute publicului larg, dar aduse din nou în orizontul de întâlnire într-un moment omagial, aniversar.

Portretele, realizate în manieră realistă, reproduc imagini canonice, de notorietate ale celor avuți în vedere de Maria Mera. Împreună cu datele biografice, portretele câștigă în consistență, constituindu-se nu doar într-un gest de memento, ci și într-unul de recunoaștere, în toate semnificațiile lui, în an Centenar.

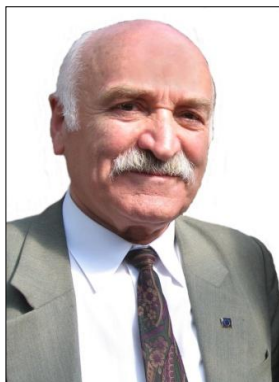
Miza este mare, răspunderea pe măsură. Judecata este a noastră, a fiecăruia în parte, dar și a istoriei, a timpului.

Între manifestările dedicate Centenarului mării Uniri însă, acesta rămâne ca un document, care vorbește nu doar despre cei evocați, ci și despre noi, cei de acum, și despre felul în care am știut să ne raportăm la istorie, să fim în istorie.

Lucrarea de față mai are un merit. Ea adună într-un documentar fotografic și alte mărturii despre felul în care Asociația Artiștilor Plastici Mureș a fost creator și făptuitor de evenimente culturale, înscrise într-un calendar al unui an care încearcă să se ridice cât mai mult la înălțimea unei clipe astrale: 1 decembrie 1918.

*Nicolae BĂCIUȚ,
Director, Direcția Județeană pentru Cultură Mureș*

ELOGIU SLUJITORILOR PE ALTARUL UNIRII

Privesc prin intermediul acestor portrete imaginea unor oameni, câțiva dintre cei mulți adunați în acea zi de glorie pe Câmpul lui Horea de la Alba Iulia, 100.000 după unele relatări după altele chiar mai mulți, parte din ei făcând parte din cei 1228 delegați aleși democratic de a reprezenta voința unanimă de căpătuire a umilinței care trona de veacuri aici pe pământul transilvan, de dorința adevărului și dreptății, libertății și emancipării, afirmării culturii și civilizației. Îi privesc acum și sunt aproape de ei prin imaginile doamnei Maria Mera, artist plastic, care prin penelul și farmecul culorilor, după acel grandios eveniment, i-a readus printre noi spre eternă memorie. Aveau ca trăsătură principală ca prin voință și acțiune, într-o deplină unitate să realizeze – Unirea, deoarece ea emana din credință și era mai presus decât politicul, economicul, avuția, de tot ce ne desparte și adâncesc inegalitățile, de orice fel ar fi ele, dintre oameni.

Cu ce gânduri frumoase, în mare ordine și disciplină, încărcăți de speranțe au pășit într-o lume nouă cu încredere în suveran – Regele Ferdinand I al României, Întregitorul - cum i se mai spunea în popor, a Reginei Mamă Maria, denumire primită pe tranșeele și spitalele din prima Mare Conflagrație, politicianul român Ion I. C. Brăteanu, încrederea în preoții vremii ortodocși și greco-catolici având ca deviză cuvintele poetului Andrei Mureșianu din *Un Răsunet*, versuri care astăzi stau la baza Imnului național - *Preoți cu crucea-n frunte!, căci oastea e creștină...* alăturați acum în imagini de cei doi episcopi români Miron Cristea și Iuliu Hossu, preoții Vasile Duma, Ariton Popa, Ștefan Russu, Nicolae Motora și Ioan Roman. Au onorat Marea Adunare a românilor politicienii vremii reprezentați prin puținele partide din Transilvania, pe care le

aveam pe atunci, cum au fost Iuliu Maniu, Vasile Goldiș, Alexandru Vaida Voievod și Ioan Vescan, au participat concret la activitățile organizatorice și consolidarea Marii Uniri, juriștii Gheorghe Pop de Băsești, Emil Aurel Dandea, Ioan Harșia și Augustin Chețian, pedagogii: Ieronim Puia, Nicolae Suciuc, George Târnavăanu iar mai târziu o nouă generație a pus în valoare marile împliniri ale „ceasului” așteptat, între care se remarcă câțiva din partea locului printre ei, mulți au fost menționați și cărora li se alătură dr. Eugen Nicoară, Aurel Baciuc, Ion Chinezu și nu în ultimul rând inegalabilul istoric al Marii Uniri – Vasile Netea.

Sunt numai câteva personalități din marele panteon al elitelor românești care au răspuns cu DA comandamentelor timpului. Lor le aducem acum recunoștință. Ce e mai frumos decât să-i privim și să le facem loc în sufletele și inimile noastre pentru a le păstra eterna memorie, adevărate simboluri, modele de urmat, păstrarea neștirbită a moștenirii pentru generațiile care se vor succeda în frumosul arc peste timp generațiilor viitoare. Imaginile din catalog sunt însoțite de texte, chintesență a vieții și activității lor.

Aceasta cred că a fost intenția doamnei Maria Mera și a inițiatorului Ilarie Gh. Opreș, atunci când i-a dat curs acestei idei, iar succesul expozițiilor organizate până acum – la una dintre ele am participat și eu cu un cuvânt laudativ, - nu fac altceva decât să o confirme.

Cu mândrie trebuie să remarcăm aportul substanțial de acum 100 de ani al mureșenilor, immortalizat acum și prin acest catalog cu portrete de excepție și care dau deplinătate celui mai semnificativ eveniment, nutrit de secole și împlinit la 1 decembrie 1918.

Dimitrie POPTĂMAȘ